

Horizon Beautiful

En filmhandledning från Svenska Filminstitutet

Bild: Biografcentralen

Rek för åk 3-5

Horizon Beautiful är en varm film om det otippade mötet mellan en europeisk fotbollsmagnat och en föräldralös pojke i Etiopien. På ett plan blir det en symbolisk bild för hur västvärlden tenderar att se på den afrikanska kontinenten med en förutfattad och endimensionell blick. Men den visar också hur ett barns drömmar och drivkraft kan bära hela vägen mot en ljus framtid.

Filmen och läroplanen

I *Horizon Beautiful* möts, eller krockar om man så vill, två skilda världar. Filmen som riktar sig från åk 3 upp till åk 5 kan användas i samhällskunskap som utgångspunkt för diskussioner kring hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar i en värld som trots skillnaderna är globaliserad. Den kan ge upphov till funderingar kring världsomspännande samhällsfrågor ur olika perspektiv där eleverna själva kan analysera och kritiskt granska levnadsvillkor ur olika perspektiv. Franz Arnold och Admassu blir tydliga symboler för skillnaden mellan välstånd och fattigdom. Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut för barn i andra delar av världen? Hur kan fattigdom se ut? I världen och i vårt eget land?

Handling

I Etiopiens huvudstad Addis Abeba lever många gatubarn. Ett av dem är tolvårige Admassu som har en plats på ett barnhem och i skolan, men som helst vill vara ute med sina kompisar och spela fotboll. Han har storslagna planer på en proffskarriär. Och när han får reda på att en känd fotbollspamp, schweiziske Franz Arnold, är på väg till Afrika för att ”inspirera” den etiopiska fotbollsvärlden ser han sin chans att bli upptäckt. Men när Franz till slut anländer med livvakter och ett pressuppbåd som en mur omkring sig motas Admassu bryskt bort.

Han börjar nu smida planer på att kidnappa schweizaren. Till hjälp värvar han några äldre killar som är sugna på att tjäna en hacka. Men när Admassu ångrar sig och vill avblåsa planen lyckas han inte och gänget, utrustade med hammare hotar ”Mr Franz” som Admassu kallar honom och kräver en lösensumma för att skona honom. Efter en vild jakt i gränderna som Admassu följer i smyg hamnar Franz avsvimmad på ett lastbilsflak lastat med bråte. Admassu klättrar upp och när lastbilen kör iväg hamnar de långt ut på landet innan Franz till slut vaknar. Efter visst tumult med den överrumplade lastbilschauffören lovar Admassu att föra Franz tillbaka till Addis.

De börjar en mödosam vandring där bristen på vatten och mat blir akut samtidigt som Franz hjärtproblem blir uppenbara. Han behöver vård och de tar sig till en liten by där en kvinna med vissa medicinska kunskaper tar hand om den allt mer medtagne schweizaren.

Hela byn kommer på fötter och vill fira en högtid med Franz som hedersgäst. Han tycks må lite bättre efter att ha vilat ut. Det framkommer att byn har ett fotbollslag som dock alltid förlorar mot grannbyn och

Franz föreslår att Admassu kan bli deras Messi. Admassu accepterar om Franz går med på att adoptera honom. Franz lovar det om de vinner. Men istället försöker Franz utan Admassus vetskap lämna byn och åka till sjukhuset i stan.

Matchen börjar, Franz ångrar sig, vänder tillbaks och sätter sig en bit från planen. Han ger Admassu några taktiska råd och byn lyckas vinna matchen. Under tiden har Franz dött vilandes mot ett träd. Admassu sitter tätt intill.

Åter i Addis beger sig Admassu tillsammans med sina kompisar från gatan tillbaka till barnhemmet och skolan där han gör en deal med rektorn. De lovar att komma på lektionerna med löfte om att de också får spela fotboll mellan varven. Under skoluniformen har de sina lagtröjor.

I sista bilden ser vi en blå himmel och vi hör en röst deklarerar det etiopiska landslagets återtag till den internationella fotbollen under sin nye tränare Admassu Amare.

Fotboll till varje pris

Fotboll genomsyrar berättelsen på olika nivåer. Etiopien har inte kvalat in till afrikanska cupen på över två decennier. Men unga killar som Admassu har koll på världsfotbollen, stjärnorna och hur man kan skaffa en karriär. Drömmen om ett liv som professionell fotbollsspelare blir både motor i filmen och Admassus drivkraft. Medan den schweiziske magnaten representerar en helt annan aspekt av sporten. Den som med pengar och makt styr hur internationella fotbollscirkusen utformas.

- Fotboll är en sport som många någon gång kommer i kontakt med. Det behövs inte mycket mer än en boll och en liten plätt att springa på. I filmen spelar killarna i staden liksom byborna av olika åldrar och kön med samma entusiasm. Fundera över vad som är lättillgängligt med fotboll? Kan man kalla det en mer jämlik eller demokratisk sport än andra? Hur står det i kontrast till den bild av fotboll som Franz står för?

- Önskan om att bli fotbollsproffs är något Admassu delar med många andra. Den drömmen hålls vid liv inte minst tack vare berömda spelare som kommit just från fattiga förhållanden. Världsstjärnor som Cristiano Ronaldo kom från ett fattigt hem i Portugal, Marta Vieira Da Silva har berättat hur hon precis som Admassu gjorde fotbollar av strumpor och papper.

Bild: Biografcentralen

Bild: Biografcentralen

Och om vår egen Zlatan har det ofta betonats att barndomen inte var den lättaste. Hur tänker ni kring den här drömmen? På vilket sätt blir deras framgångssagor inspirerande? Är fotboll, som det sägs flera gånger i filmen, lika med hopp?

- Ronaldo sov med sin fotboll när han var liten. Admassu har en liten bild av Messi som han nästan tillber som ett helgon, och han bär sin egenhändigt hoptråcklade boll i ett snöre runt midjan. Vad betyder fotboll för honom? Hur ser hans dröm ut? Vad är han beredd att göra för att uppnå den? Ser han några hinder?

- Rektorn på skolan tycker att Admassu måste välja mellan fotboll och skola. Att man inte får spela på skoltid är därför att skolresultaten skulle bli sämre. Hur tänker ni kring det? Kan fotbollen bidra till bra skolbetyg istället för tvärtom? Vad kan fotboll betyda rent fysiskt som en del av skoldagen? Har fotbollen någon plats i era liv? Hur? Finns det någon annan sport eller hobby som ni brinner för på samma sätt som Admassu?

- Agenter världen över jagar allt yngre spelare. På vilket sätt kan fotboll också handla om utslagning, att man tröttnar eller inte får vara med?

- Fotbollsfilmer är en egen genre. Bo Widerbergs *Fimpen* var en 70-talsklassiker, *Den Magiska bollen* har en liknande berättelse som Admassus, och nyligen kom dokumentären *Den unge Zlatan* som handlar om vår tids största fotbollshjälte. Fotbollsfilm har ofta sin egen dramaturgi där man vill få fram en resa från underläge till succé. Gärna ett barn som kämpar mot alla odds. Mer motvilliga fotbollsskildrar möter vi i den norska *The Liverpool Goolie* och den svenska *Bäst i Sverige*. Där kämpar huvudpersonerna för att bli populära genom att låtsas att de är fotbollstokiga. Vilka fotbollsfilmer har ni sett? Hur brukar fotbollsfilmer bygga upp dramatiken? Vad vill man förmedla för känsla med fotbollsfilmer?

- Fotboll är business, inte välgörenhet säger Franz. Om Admassu står för filmens entusiasm ger Franz en mer desillusionerad framtoning. Han talar om afrikanska fattiga pojkar med sina vita leenden. Och uttråkat rabblar han något inövat om hur fotbollen ska ge dem värdighet och framför allt hopp medan han håglöst delar ut gratis bollar till barn inne i Addis. Hur framställs Franz syn på fotboll och de barn han

förväntas inspirera på sin resa?

- På senare tid har fotbollens högsta skikt, internationella fotbollförbundet FIFA, kommit att associeras med mutskandaler och ohederliga metoder. Något som Franz förknippas med i filmen. Har ni hört talas om de här sakerna i nyheterna? I så fall påverkas ni av dem? Vad gör det med bilden av fotboll på ett internationellt plan?

Filmens karaktärer – oväntad vänskap

I mötet mellan Admassu och Franz krockar två skilda världar. En europeisk vit man med maktposition inom den internationella fotbollen möter en pojke från gatan. Medan Franz njuter vid poolen på Hilton eller glider fram i bil med chaufför kämpar Admassu på gatan både för sitt leverbröd och för att kunna spela fotboll. När de hamnar ute ödemarken tillsammans tvingas de både lita på varandra och hjälpa varandra.

- Karaktären Franz presenteras under flygresan ner till Etiopien. Fundera över hur han framställs? Vad har han för kläder? Vilka detaljer berättar om hans position? Hur uppträder han mot medpassagerare, sin assistent och kabinpersonalen? Han fingrar några gånger på en tub med brun utan sol. Den ges ingen riktig förklaring. Har ni några funderingar på vad den betyder?

- Vad berättar Admassus kläder och huset han sover i om hans tillvaro? Hur försörjer han sig?

- Franz har en envis journalist efter sig som vill intervjua honom angående anklagelser om inblandning i mutskandaler. Det uppstår också situationer där Franz ses som en tysk och då också kallas nazist. Han ropar att han är schweizare, inte tysk. På ett sätt kan man se det som att han blir utsatt för ett fördömsfullt bemötande. Varför tror ni detta finns med som ett inslag i filmen?

- Under vandringen står det klart att Admassu har koll på situationen, till en viss del i alla fall, medan Franz förefaller utslängd i det okända. Hur ser deras inbördes övertag eller underläge ut när de tvingas klara sig i naturen? Vilka talanger har Franz som kan komma till nytta?

- Jag vill inte framstå som en idiot, säger Franz när Admassu föreslår att han ska sitta upp på en åsna. Vad tror ni han menar med det? Hur reagerar Admassu?

- Admassu kräver att få börja i FC Barcelonas fotbollsskola mot att han hjälper Franz att ta sig till staden från vildmarken. Han lovar å sin sida att adoptera pojken om han vinner fotbollsmatchen i bykampen. Bägge hinner alltså avge löften och bryta dem under filmens gång. Hur kommer Franz på att Admassu är inblandad i kidnappningen? Hur reagerar han? På vilket sätt sviker de varandra? Byggs det ändå upp en slags vänskap och tillit dem emellan? Hur ser den ut?

Kreativitet av nödvändighet

Föräldralösa Admassu är något av en ledartyp i sitt kompisgäng. Han får de andra killarna att samla plast för att göra en boll och han berättar självsäkert om sin framtid som fotbollsproffs. Allt han gör verkar vara planlagt. När han inte kommer åt Franz första gången blir kidnappningen, där han själv tänkte framstå som en hjältemodig räddare, ett nytt sätt att försöka nå sina mål.

- Ett par benskydd av wellpapp och en boll av plast och strumpor. Admassu är en uppfinnare och idéspruta och värdesätter allt han kan skapa något av. Han ser vägar över alla hinder han ställs inför. Vilka bevis ser vi för hans kreativitet, och vilka knep uppvisar han, både när det gäller att använda sig av sådant som finns runt honom och när problem ska lösas?
- Kidnappningen är också ett bevis för fantasi, handlings- och skaparkraft. Först själva planen som Admassu iscensätter och sedan killgängets filminspirerade banditgång. Hur hanterar de sitt uppdrag? Vad tror ni de hittat sina referenser?
- Du är en liten fighter som inte ger dig inte förrän du har vunnit, säger Franz när han märker att han inte har långt kvar att leva. Vad kommer de orden att betyda för Admassu tror ni? Tror ni han hade lyckats även om han inte hade mött Franz?

Franz har bestämda åsikter vad han tycker om barn, som han kallar dvärgar, i allmänhet och afrikanska fattiga barn i synnerhet. Mötet med Admassu ger honom nya insikter. När Franz chaufför slänger till honom

lite pengar, säger Admassu irriterat att han inte är tiggare utan bara vill få en chans och i slutet får vi se att det gick bra för Admassu.

- Med tanke på Admassus enorma envishet, vilja och energi. Vad tänker ni att Franz lär sig eller upptäcker om sig själv i mötet med den lille obotlige optimisten?

Makt och barns rättigheter

Makt är något man oftast förknippar med pengar och den ställning man har i ett samhälle eller i en grupp.

- Vad tänker ni att makt är? Vilken makt har Franz? Vilken makt har Admassu? Kan man säga att Admassu tar makten över sitt liv?
- Efter sin död lämnar Franz en förmögenhet till en stiftelse med pengar för rika barn ska lära sig hur det känns att vara hungrig. Vad ville han förmedla med denna gest? Vad säger detta om berättelsens budskap när det handlar om att ha eller inte ha?
- I FN:s Barnkonvention står bland de 55 artiklarna att alla barn ”har rätt till lek, vila och fritid”. Hur fungerar det för Admassu och hans kompisar?

Bilder från Etiopien

Filmens inledning för oss rätt ner i ett myllrande Addis Abeba. En stad med tre miljoner invånare. Trafiken är hetsig men lika ofta stillastående och människor myllrar bland handelsstånd, hantverkare, djurburar och marknader. Bland de torftiga hus där Admassu huserar tillsammans med andra pojkarna springer höns och getter. Lite utanför de centrala delarna, de högre belägna kullarna där Admassu leker är vägarna enkla grusvägar.

Mot den bullriga staden, där kameran befinner sig nära marken och nästan jagande efter rollfigurerna, ställs vildmarken. Med svårforcerad natur och hotande farliga djur men också svindlade vyer och hisnande utsikt. Ofta filmat ur ett så kallat fågelperspektiv. Som om vi betraktade världen ur en rovfågels synvinkel. Byn de hamnar i representerar ytterligare ett samhälle med sin egen sociala struktur, sedvänjor och kultur.

Bild: Biografcentralen

- Hur beskriver filmen skillnaderna mellan livet i staden och i byn? Hur är bygemenskapen uppbyggd? Hur skildras den? Vad firar de just när Admassu och Franz är där?

- Admassus värld skiljer sig säkert mycket från den ni lever i. Men kan ni se att ni har något gemensamt med en jämnårig pojke i Etiopien? Vad är annorlunda? Vad kan ni känna igen er i?

- Staden och naturen fungerar som varandras visuella motsatser i filmen. Välj någon av miljöerna och måla, gärna med vattenfärg eller krita, hur det ser ut och de stämningar som ni får känslan av. För inspiration kan ni lyssna på filmens musik. Lyssna också efter vilka atmosfäriska ljud, till exempel djurläten ni kan höra.

- Barnfilmer som utspelar sig på den afrikanska kontinenten är inte särskilt vanliga på svenska biografer. Har ni sett någon film från den delen av världen förut som ni kan tipsa era klasskamrater om? Vad vet ni om Etiopien? Kanske någon kommer därifrån eller har varit där? Titta på kartan och utforska mer. Hur ser deras flagga ut? Vilket språk talar man?

Franz talar om Afrika i något svepande drag. Etiopien är bara ett stopp på vägen. Det är också en talande bild för hur vi som lever i Europa ibland tenderar att betrakta Afrika. Som ett enda stort land. Men kontinenten består av 55 stater i vilka det också finns olika stammar och folkgrupper och religioner. En komplex världsdel utbredd över flera klimatzoner, där en miljard människor lever med hundratals kulturer, språk och traditioner. Med skilda politiska system och skiftande grad av demokratisk utveckling. Stor rikedom och modernitet existerar jämte extrem fattigdom. Men också ett ekonomiskt mellanskikt med relativt välstånd. Många afrikanska länder var från 1800-talets mitt kolonialiserade av olika europeiska stater, dock inte Etiopien. Och avkolonialiseringen har skett succesivt under 1900-talet.

- Fundera över vilka bilder av Afrika vi får genom till exempel nyheterna, eller dokumentärfilmer. Tänker vi på om det handlar om något specifikt land eller blir Afrika synonymt med alla länder? Hur formas vår uppfattning av afrikanska länder och människor genom bilder som förmedlas genom medierna och de ämnen de väljer att ta upp? Vad har kolonialiseringen betytt för vår syn på Afrika? Ta reda på lite mer om den afrikanska kontinentens historia? Hur har exempelvis olika länders språk påverkats?

- Välj varsitt afrikanskt land och utforska mer om dess historia, språk och kultur. Var ligger det på kartan? Jämför med varandra vad som kan skilja länder som ligger i norra delen från den södra. Finns det stater som gränsar till varandra men ändå är helt olika?

Tips om fördjupning

Filmer

Felix (Roberta Durrant, Sydafrika, 2013) handledning finns

Fimpen (Bo Widerberg, Sverige, 1974) handledning finns

Den magiska bollen (Cheik Doukouré, Frankrike/Guinea, 1993) handledning finns

Den unge Zlatan (Fredrik Gertten, Magnus Gertten, 2016) handledning finns

The Liverpool goolie (Arild Andresen, Norge 2011) handledning finns

Böcker

Jag är Zlatan Ibrahimović (David Lagercrantz och Zlatan Ibrahimović, 2011)

Kasper gör mål (Jörn Jensen, Bonnier Carlsen, 2003)

Mer än bara fotboll (Ann-Charlotte Ekensten, Nypon förlag, 2016)

Lyssna på

Dojjan och Mozart av Mecka Lind i uppläsning av fotbollsspelaren Caroline Seger.
<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt?programid=5002>

Länk till mer om FIFA-skandalen

<http://www.nsk.se/2015/06/02/fifas-ordforande-avgar/>

Produktionsuppgifter

Schweiz, Etiopien 2013

Manus: Ephrem Alemu, Mikyas Efram

Regi: Stefan Jäger

Producenter: Stefan Gubser, Stefan Jäger

Foto: Abraham Halle

Ditribution: Biografcentralen

Klippning: Henok Birhanu, Emebet Dagne, Nahom Girna

Musik: Kenny Allen, Angelo Berardi, Oliver Keidel

Distribution: Biografcentralen

Längd: 90 minuter

Censur: Från 7 år

Medverkande:

Admassu Amare – Henok Tadele

Mr Franz Arnold – Stefan Gubser

Nebiat – Rahel Teshome

Rektor - Getachew Seleshi

Journalist – Bryant Renzi

Tekniska uppgifter

Redaktion

Text: Louise Lagerström

Redaktör: Anna Håkansson

Svenska Filminstitutet, december 2016

Kontakt

filmiskolan@filminstitutet.se

filminstitutet.se/filmpedagogik

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Via filminstitutet.se/boka-skolbio kan du lära dig mer om hur du hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.